

Lesson 73

Magkeniya-keniya tapikil sabab si Isa

Mateo 15,16; Yahiya 7

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si lesson dehelluhin takaleta we' pina'ekka we' si Isa pan limek kayu'in duk kenna duwek kayu'in duk pamakanne me' a'a ma'ekkahin, labi lime ngibu lellahin. Ellew mapaturulin banes isab a'a paliput pu si Isa, saguwa' kata'uhanne diyalem ateyden duk pa'inne si siye,

“Hangkan ku pihabi, pegge' esso ka'am we' panin. Da'a iye pagtuyu'anun bi kinakan mamagka'atin. Saguwa' iye subey pagtuyu'anbin kinakan mangga'i magka'atin, kinakan maka'ellum salama-lamahin! Aku ne hep kinakan maka'ellumin. Sasuku manuhut akuhin ga'i ne te'ed inusan balik. Duk sasuku makahagad si akuhin, ga'i ne te'ed lekkakan balik.” (Yahiya 6:26,27,35)

Saguwa' ekka me' a'ahin pateyikut amban iye duk ga' ne siye nuhut si Isa pegge' mahalga' pe si siye kinakan meke'esso baranin amban “kinakan” mekeduhul niyawaden. Saguwa' me' sinduwehin masi pe nuhut pu si Isa pegge' kahagadde diyalem ateyde we' si Isa Masutsi amban Tuhanin duk iye po'on umul salama-lamahin.

Ellew inin pala'us ne kite bi matsa amban dem Kitab Injil duk kitete bi bang sa'ingge si Isa **sinalla' we' me' nakura' āgama** me' Yahudihin duk bang sa'ingge me' Yahudihin **magkeniya-keniya tapikil sabab si Isa**. Kaw dahu' subey pahātihante we' me' pandey si āgama inēnan me' Pariseohin duk me' Yahudi ma'ekkahin, tuhutde me' bi'at-bi'atan hininang-hinang we' de duk we' me' kapapu'anden. Upama, bang siye mole' amban dem ka'ekkahin a'a ga'i siye mangan bang ga'i siye ngoso' nutsi dide. Ekka pe isab me' addatde seddili, supaya me' panyapden sutsi

ko' manamal; upama bang sa'ingge me' tikungin subey kinoso'an, me' pogahin duk me' sili'in.

Pakale ka'am si me' sinulat dem Kitab Injilin sinulat we' Mateo, kapitulu sempuklime. Pina'in la'i:

(Mateo 15) ¹ *Manjari niya' me' Pariseo duk me' guru si sara' āgama amban Awrusalam hap pī pu si Isa duk pa'inde,* ² *“We'ey me' tindegnun ga'i nuhut bi'at-bi'atan me' kapapu'anten bi? Mangan siye bisan siye ga' bakas ngoso' tangan makasutsi.”* ³ *Nambung si Isa, pa'inne, “Na, ka'am, we'ey ga'i tuhutbi panganda'akan Tuhanin supaya iye tatuhutbin me' bi'at-bi'atan kapapu'anbin?”* ⁴ *Pegge' bakas nganda'ak Tuhanin, pa'inne, ‘Pagaddatanun bi sa'i-samabin,’ duk ‘Sine-sine missāhan sa'inen atawa samanen la'atan, subey te'ed iye pinapatey.’* ⁵ *Saguwa' ka'am,” pa'in si Isa, “si sara' hininang-hinangbin hadja, pa'inbi we' bang niya' a'a magpa'in si sa'i-samanen, ‘Ga' ne niya' panabangku ka'am, Amma' atawa Ina'; tapangurungku ne alata'kun si Tuhan,’* ⁶ *makajari ne bisan ga'i tabangne matetto'anen. Sa hinanganbi iyan ga'i pinagmasi we' bi panganda'akan Tuhanin pegge' iye tinuhutbin me' bi'at-bi'atan kapapu'anbin.* ⁷ *Ka'am iyan magmā-mā nuhut Tuhan bu ga'i du. Asal bennal te'ed sinulat Nabi Shi'ya sabab ka'amin, pa'inne,* ⁸ *‘Me' a'a inin, pahadjede ku duk behede saguwa' ateyden ga'i nuhut aku.* ⁹ *Ga' gunane pagsambahayangde si akuhin pegge' me' pamanolo'den hinang-hinang a'a hadja bu pa'inde amban aku,' pa'in Tuhanin.”*

Talanggalbi ke bang sa'ingge pinapasti' we' si Isa si harapan me' a'a kēmonin we' me' Pariseohin duk me' guru si sara' āgamahin magmā-mā nuhut Tuhanin hadja? Suleyan me' nakura' āgamahin makitehan we' bentel siye si matahan a'a, saguwa' kata'uhan si Isa bang ine diyalem ateyden. Kaw limpiyu **tanganden, bettisen duk luweden,** saguwa' **ateyden kaleggeyan duse! Atey masutsihin mas importante amban tangan limpiyu.** Bang a'ahin ngoso' supaya sutsi barannen ga'i du mekesutsi ateyne. Bang niya' kaldero bu lemmit' diyalemnen, bu kinoso'an hadja amban luwasan, limpiyu ke iyan? Ga'i! Sa miya'an du isab addat āgama magsutsi tinuhut we' me' Yahudihin ga'i du isab makapuwas **duse** diyalem ateyde. Hangkan pa'in si Isa si siye:

(Mateo 15) ⁷ *“Ka'am iyan magmā-mā nuhut Tuhan bu ga'i du. Asal bennal te'ed sinulat Nabi Shi'ya sabab ka'amin, pa'inne,* ⁸ *‘Me' a'a inin, pahadjede ku duk behede saguwa' ateyden ga'i nuhut aku.* ⁹ *Ga' gunane pagsambahayangde si akuhin pegge' me' pamanolo'den hinang-hinang a'a hadja bu pa'inde amban aku,' pa'in Tuhanin.”*

¹⁰ Puwas miya'an, ilinganan ne isab we' si Isa me' a'ahin pī si iye duk pa'inne si siye, “Pakale ka'am duk tahātibi bissāku inin: ¹¹ Duma'in kinakan mapadiyalem dem behe a'ahin makaharam iyehin, saguwa' iye makaharam iyehin me' bissā la'atan mapaguwa' amban behenen.”

¹² Manjari hap pī me' tindegnen si iye duk pa'inde, “Kata'uhannu ke we' la'at atey me' Pariseohin sabab binissānu miya'an?” ¹³ Nambung iye, pa'inne, “Kēmon jambangan ga' tinanem we' Samaku si surga'in bineddutan du. ¹⁴ Da'a ka'am suse sabab siye. Me' nakura' siye saguwa' kuwe' siye me' a'a pessek. **Bang a'a pessekin nundan a'a pessek du isab, na, labo' siye kaduwangan dem lowang.**”

¹⁵ Manjari missā si Petros, pa'inne, “Pahātihanun kami bang ine hāti binissānu miya'an.” ¹⁶ Pa'in si Isa, “Sampay ka'am isab, ga'i pe tahātibi? ¹⁷ Ga'i ke tahātibi we' bisan kinakan ine padiyalem dem behe, pī dem betteng ubus bu pinaluwas du? ¹⁸ Saguwa' mapaluwas amban dem behe a'ahin, paguwa' amban dem ateyne, duk iye iyan makaharam a'ahin. ¹⁹ Pegge' amban dem ateyin paguwa' me' pikilan mala'atanin kuwe' mapatey, magjina, duk maghinangan la'at seddili, magtangkew, magdusta', duk maglimut. ²⁰ **Kēmon iyan makaharam a'ahin**, duma'in bang mangan iye bu ga' bakas ngoso' tangan sa panganda'akan me' Pariseohin.”

²⁹ Manjari palanjil si Isa billa'i bu nusul lamew Jalilin. Ubus mana'ik iye diyata' punu duk ningkolo' iye la'i. ³⁰ Banes a'a hap pī si iye, duk bino'o we' de me' mapengka'in, me' makuku'in, me' mapessekin, me' ma'umewin duk ekka a'a taga saki seddili. Pinapī we' de me' a'a masaki inin si antag bettis si Isa duk pinakawuli' siye kēmon we' ne. ³¹ Ulali' te'ed me' a'ahin pag kitede we' ma'umewin makabissā ne, makuku'in kawuli'an ne, mapengka'in makalengngan ne pahāp-hāp, duk mapessekin ngite ne. Manjari pinudji we' de Tuhan inisbat bangsa Isra'elin.

(Mateo 16) ¹ Manjari niya' me' Pariseo duk me' Sadduseo pī pu si Isa. Batang iye kuhi-kuhide, hangkan makapakite siye tanda' bang bennal taga kapatut iye amban Tuhan. ² Sambungan si Isa siye, pa'inne, “Bang seddep ellewin pa'inbi, ‘Hāp lahatin sumu, pegge' peyat-peyat langitin.’ ³ Bang salung-salung pa'inbi, ‘Ulan ellew inin pegge' peyat-peyat langitin duk maglindem lahatin.’ Kata'uhanbi hati' bang ine hāti me' tapandogabi si bantuk langitin saguwa' ga'i kata'uhanbi hāti me' ma'umantag si waktu kuwe'itu inin. ⁴ Me' a'a kuwe'itu inin la'at duk ga'i nuhut Tuhan duk māku tanda'. Saguwa' ga' niya' tanda' pinakitehan si ka'am luwal hadja tanda' Nabi Yunus awwalley.”

(Mateo 12) ⁴⁰ “Pegge' kuwe' Nabi Yunusin la'i dem betteng kenna mahadjehin tellu ellew duk tellu sangem, damikkiyan aku, Anak Manusiya'in, si sinōng la'i ku dem bulak tellu ellew duk tellu sangem. ⁴¹ Bang tekka ellew pangahukum Tuhan me' manusiya'in, pī iyan nengge me' a'a si lahat Niniba awwalley duk taksilde ka'am. Pegge' siye, pagsusunande duk lebbahande duseden sakali' takalede usihat Nabi Yunusin. Akahante ka'am, kuwe'itu niya' tu'u si ka'am pasōng langkew amban Nabi Yunus.”

Sa miya'an pina'al si Isahin we' tellu ellew iye iyan dem kubul kuwe' Nabi Yunusin bakas dem betteng kenna hadje tellu ellew. Duk kuwe' Nabi Yunusin paguwa' amban dem betteng kenna katellu ellewnen, ellum iyan balik si Isa amban kamateyne katellu ellewnen. Iye inin purebanen we' iye AlMasihin amban surga', iye Mapitu Manimbul kitehin bi amban balakat duse, amban kamatey duk amban narka'!

Na, kuwe'itu pala'us ne kite bi matsa amban dem Kitab Injil duk kitete bang sa'ingge me' pandey si āgamahin masi pe ga' kahagad. Dem Kitab Injil sinulat we' Yahiya, kapitulu pitu', sinulat la'i, pina'in:

(Yahiya 7) ¹ Puwas inin, lumengngan si Isa si me' kalahatan la'i si Jalil hadja. Ga'i iye mabaya' pī si lahat Yahudiya pegge' batang iye papatey me' nakura' me' Yahudi mala'ihin. ² Manjari tapit ne pagkādja'an me' Yahudihin patenna'de dem me' payad-payadin. ³ Pa'in me' pungtina'i si Isa lellahin si iye, “Hāp pe kew tahala' bittu'u. Subey kew pī si lahat Yahudiya duk isab takite me' tindegnun me' hinangnun. ⁴ Pegge' bang niya' a'a mabaya' bantu, subey ga'i tapukanne me' hinangannen. Pegge' iyu' kew maghinang me' hinangan maka'ulali', subey kew pakite si me' a'ahin kēmon.” ⁵ **Bisan hep me' pungtina'inen, ga'i kahagad si iye.**

⁶⁻⁷ Manjari pa'in si Isa si siye, “Ga' pe ta'abut waktu pamakiteku dikun. Bang ka'am, bisan waktu ine makajari pegge' ga' du ka'am kabunsihan we' me' a'a si dunyahin. Bu aku, kabunsihan ku we' de pegge' luwal siye pa'inanku we' me' hinanganden la'at. ⁸ Pī ka'am si Awrusalam si pagkādja'an,” pa'in si Isa si me' pungtina'inen. “Ga'i pe ku hap pī pegge' ga' pe ta'abut waktukun.” ⁹ Ubus inin bissāne, ga' iye usa' amban lahat Jalil.

¹⁰ Pag lumikut ne me' pungtina'inen hap pī si pagkādja'an miya'an, ga' du tiggel paturul isab si Isa pī. Saguwa' ga' iye patuhut si me' a'a ma'ekkahin hangkan ga' niya' ngata'u papīnen. ¹¹ Pinaggiha iye we' me' nakura' Yahudihin la'i si pagkādja'an. Magtilew siye bang antag iye. ¹² Ekka me' a'a magkemot-kemot sabab si Isa la'i dem ka'ekkahin me' a'ahin. Pa'in sinduwehin, “A'a hāp si Isa.” Pa'in sinduwehin isab,

“Duma'in, iyu' padupangne me' a'ahin.”¹³ Saguwa' ga' niya' missā binawag sabab si Isa, pegge' tinalew siye si me' nakura'den.

¹⁴ Pag sōng nenga' ne pagkādja'anin, hap pī si Isa si langgal hadjehin duk nagna' iye magtolo' si me' a'ahin. ¹⁵ Ulali' manamal me' nakura' Yahudihin si panolo' si Isahin. Pa'inde, “Ga' hati' a'a inin bakas ngadji'. Antag pangeddo'anne kata'une inin?” ¹⁶ Sambungan si Isa siye, pa'inne, “Panolo'kun duma'in amban di kata'uku saguwa' amban Tuhan, iye mamapitu akuhin. ¹⁷ Bang a'ahin ngatu ngahinang kinabaya'an Tuhanin, kata'uhanne du bang panolo'kun amban Tuhan ke atawa bang amban di pikilanku hadja....” ¹⁹ Duma'in ke pinangurung we' si Musa si ka'am sara'in? Saguwa' ga' du niya' ka'am nuhut sara'in. We'ey ku batang papateybi?”

²⁰ Nambung me' a'a ma'ekkahin, pa'inde, “Iyu' kew kasayedan. Sine batang mapatey ka'uhin?” ²¹ Nambung si Isa, pa'inne, “Mintedde du ku ngahinang hinangan maka'ulali' baytu ellew li'i, na, iye ne inin pagulali'anbin kēmon. ²² Dina'ak we' si Musa si ka'am inislam me' anakbi lellahin. (Bu duma'in hep amban si Musa da'akan inin saguwa' amban me' kapapu'anbin du.) Manjari bang ta'abut ellew pagislamin, bisan tewwa' si ellew li'i, inislam du we' bi me' anakbi lellahin. ²³ Ka'am hati', magislam ka'am me' anakbin bisan baytu ellew li'i supaya ga'i talanggalbi sara' si Musahin, na we'ey ka'am astel si aku pegge' makole' ku a'a si ellew li'i? ²⁴ Da'a ku magtawus hukumun bi bang ga'i ka'am kapasti'an. Saguwa' bang ka'am ngahukum, tuhutun bi hukuman mabentelin.” ³⁰ Manjari batang ne iye siggewde, saguwa' ga' niya' bisan maka'antan iye, pegge' ga' pe ta'abut waktu pamapatey iyehin. ³¹ Saguwa' ekka me' a'a mala'ihin kahagad pu si Isa. Pa'inde, “Asal inin ne Almasihin. Pegge' ga' niya' a'a makahinang me' hinangan maka'ulali' labi amban me' hininang si Isa inin.” ³² Pag kata'uhan we' me' Pariseohin bang ine kinemot-kemot me' a'a sabab si Isahin, magtawus siye duk me' nakura' me' imamin nganda'ak me' guwaldiya pī niggew si Isa.

³⁷ Kakapusan ellew pagkādja'anin, iye ellew asal mahadjehin, nengge si Isa diyalem langgal hadjehin duk missā iye pinapales, pa'inne, “Sine-sine ka'am lekkakan, pitu ka'am si aku duk pa'inumte ka'am. ³⁸ Pegge' tasulat dem kitab sabab a'a makahagad si akuhin; pa'in kitabin, ‘Niya' nubud kuwe' dalil me' bohe' amban dem ateyne, bohe' makapakellum.’ ” ⁴⁰ Pag kale me' a'ahin me' bissā si Isa inin, pa'in me' sinduwehin, “Asal a'a inin ne nabi inagad-agadten bi.” ⁴¹ Pa'in me' sinduwehin isab, “Inin ne Almasihin.” Saguwa' niya' sinduwe magpa'in, “Duma'in iye Almasihin. Pegge' Almasihin duma'in

amban lahat Jalil. ⁴² Pa'in kitabin hep we' Almasihin tubu' Sultan Da'ud duk subey iye inanakan si kaluma'an Betlehem pegge' iye miya'an lahat si Sultan Da'udin. ” ⁴³ Hangkan magseddili-seddili tapikil me' a'ahin sabab si Isa. ⁴⁴ Niya' siye mabaya' niggew iye saguwa' ga' niya' bisan maka'antan iye.

⁴⁵ Manjari balik ne me' guwaldiyahin. Tinilew siye we' me' Pariseohin duk me' nakura' me' imamin, pa'inde, “We'ey iye ga' bo'obi pitu?” ⁴⁶ Nambung me' guwaldiyahin, pa'inde, “**Ga' te'ed niya' a'a bakas magtolo' kuwe' panolo' a'a miya'an.**” ⁴⁷ Sambungan me' Pariseohin siye, pa'inde, “Sampay ka'am tapadupang du isab we' ne? ⁴⁸ Kami me' Pariseohin, ga' niya' bisan dangan kami kahagad si iye. Duk me' nakura' Yahudihin damikkiyan du isab. ⁴⁹ Iye du makahagad si iyehin me' a'a ma'ekka i'en pegge' awam siye bang ine pina'in dem sara' si Musahin. Hangkan kamulka'an siye we' Tuhanin.” ⁵⁰ Dangan me' Pariseo mala'ihin si **Nikodemus**. Iye hep miya'an bakas mapī magbissā duk si Isa sangem i'en. Pa'inne si me' sawe'nen, ⁵¹ “Pa'in sara'ten we' ga'i a'ahin makajari labo'ante hukuman bang ga'i dahu' iye pinakale supaya kata'uhan bang ine bakas tahinangnen.” ⁵² Nambung siye, pa'inde, “We' amban Jalil kew isab? Payamanun dem kitab, ga' tasulat dem kitab we' niya' nabi paguwa' amban lahat Jalil.” ⁵³ Manjari kaniya-kaniya ne siye mole'.

Na, taman inin ne hadja binatsate ellew inin. Kitete du we' sinigpitan si Isa we' me' imamin, me' guru si sara' āgamahin duk me' Pariseohin. Kabaya'anden we' siggewde iye duk pinapatey, saguwa' ga' niya' tahinangde si iye, pegge' ga' pe tekka waktu pangeddew Tuhanin we' subey matey si Isa manjari kurban pamuwas duse.

Ma'ekkahin me' nakura' āgama Yahudihin **tuwas ateyden**. Diyawa'ande si Isa duk tungga'ande me' a'ahin pinatahala' amban dem langgalde bang kahagad siye we' si Isa AlMasihin. Hangkan **magseddili-seddili pikilan** me' a'ahin sabab si Isa. Ga' niya' ka'ara'-ara' missā pinabentel sabab si Isa, pegge' tinalew siye si me' nakura' āgamaden duk me' imamin. Bang ga' niya' makakale seddili, siye-siye hadja, pa'in me' sinduwehin, “A'a hāp si Isa.” Pa'in sinduwehin isab, “Duma'in, iyu' padupangne me' a'ahin!” Me' sinduwehin ulali', pa'inde, “Bang tekka AlMasihin, makahinang ke iye me' hinangan maka'ulali' labi amban me' hininang a'a inin?”

Me' bagayku, bang **ka'am**, ine pina'inbin sabab si Isa? Bang **ka'am**, ine tapikilbin sabab iye? Kahagad ke ka'am we' si Isa AlMasihin bakas pina'al we' me' kanabihanin? Atawa tapikilbi we' si Isa dembuwa' me' nabi hadja? Da'a ka'am ngatu pinadupang we' a'a sabab inin. Sambungbin si panilew inin iye memugtu'in bang intag katekkahanbin si

ahilat! **Kata'uhanbi ke bang sine te'ed si Isa?** Kata'uhanbi ke bang we'ey iye pitu si dunya? Pakale ka'am bang ine pina'in si Isa sabab dinen, pa'inne:

*“Aku inin lān tudju Tuhanin, aku **po'on sasuku mabennalin, duk aku po'on umulin.** Ga' niya' tapi si Samaku Tuhanin bang duma'in aku palabeyannen.... Iye sababnen hangkan ku inanakan duk hangkan ku pitu si dunya, supaya ku kapagtolo' sabab mabennalin. **Kēmon manuhut mabennalin pakale du si aku.**”* (Yahiya 14:6; 18:37)

Bang ka'u, bagayku, sine duk ine tinuhutnun? Ngatu ke kew nuhut Mabennalin – bisan kew tineyikutan we' me' usbanun? Niya' eli'an, pa'inne, “Sine-sine mabaya' si bohe' buwani subey iye bahani patapit si buwani.” Bakas pa'in si Isa, Panuhutanin, pa'inne,

*“We' kannalbi pitu ku mo'o kasanyangan si dunya? Ga'i ku pitu mo'o kasanyangan saguwa' pitu ku mo'o jān pagsagga'an. Sababku anak lellahin nguntarahan samanen duk anak dendehein nguntarahan sa'inen duk eyu'an dendehein nguntarahan mato'ane dendehein. A'ahin, iye bantane te'edin me' usbanen. **Bang a'ahin kalasahanne sa'i-samanen pasōng amban aku, ga'i iye pata' manjari tindegku, duk bang a'ahin kalasahanne anaknen pasōng amban aku, ga'i iye pata' manjari tindegku.**”* (Mateo 10:34-37)

Hāp isab bakas pakale kew ellew inin. Pakale ko' kew isab si lesson mapaturulin. Bang amban kahandak Tuhanin pala'us kite bi matsa amban dem Kitab Injil duk kitete bang sa'ingge pinakole' we' si Isa dembuwa' a'a pessek kemuwe panganak iye.....

Karayaw iledjiki'an kew we' Tuhanin sasangnu mikil-mikil sabab me' bissā Isa AlMasi inin, pa'inne:

*“**Kēmon manuhut mabennalin pakale du si aku.**”* (Yahiya 18:37)

Wassalam